

de rechter is het overheidsoptreden te toetsen. Dit optreden wordt rechtmatig geacht totdat de rechter het tegendeel vaststelt.^{78 79 80 81 82}

In hoofdstuk 4 wordt de wijze behandeld waarop de belastingdienst in de *dagelijkse praktijk* kan bijdragen aan het bereiken van de gewenste rechtvaardigheid bij belastingen. Het verdient immers de voorkeur dat geschillen worden voorkomen.

In een aantal gevallen is de belastingbetaler voor de gewenste rechtvaardigheid bij belastingen aangewezen op medewerking van de belastingdienst. Dit impliceert een goede samenwerking en vormen van overleg met de belastingdienst.⁸³ Dat geldt vooral als blijkt dat de belastingbetaler geen wezenlijke, materiele betekenis kan ontfangen aan zijn rechten en hij niet kan voldoen aan alle verwachtingen van de wetgever. Vooral de inspecteur kan bijdragen aan de gewenste rechtvaardigheid bij belastingen door gebruik te maken van de ruimte die zijn bevoegdheden hem laten.^{84 85} De doelmatigheid van belastingen beperkt die ruimte, maar het gaat in dezen vooral om de cultuur en om de beroepshouding van de individuele belastingambtenaar, waaruit aandacht blijkt voor het feit dat de vereiste fiscale deskundigheid bij de belastingbetaler niet altijd aanwezig is. Een dergelijke beroepshouding kan op de langere termijn zelfs bijdragen aan de gewenste doelmatigheid bij belastingen, want een belastingheffing die door burgers als

administratieve rechter afspeelt etc.. De beginselen van administratief procesrecht hebben niet primair op de rechterlijke werkzaamheid, maar op het proces als zodanig betrekking. Zij betekenen iets anders dan gedragsinstructies voor de rechter, het zijn karakteristieken voor het gehele administratief procesrecht en in zoverre hebben zij dan weer een ruimer bereik dan de algemene beginselen van behoorlijke rechtspraak." (blz.20,21)

⁷⁶ H.D. van Wijk, W.Konijnenbelt [5, blz.353].

⁷⁷ A.G. van Galen, H.TH.J.F. van Maarseeven [18]: "De ongelijkheidscompensatie ! Partijen zijn dikwijls in hoge mate ongelijk. Dat geldt niet alleen in de sfeer van de sociale verzekeringen, maar ook op andere gebieden. Het is secundair een processuele ongelijkheid, primair is het een sociaal-juridische ongelijkheid. In het a.p.r. zijn meer dan in het civiele proces voorzieningen ingebouwd die tegenwicht bieden en de ongelijkheid compenseren. " Het a.p.r. is op het bereiken van gelijkheid van partijen gericht en compenseert daartoe ongelijkheden." (blz.23)

⁷⁸ Zie artikel 3:1 Algemene wet bestuursrecht.

⁷⁹ P.W.A. Gerritzen Rode, I.C. van der Yltes [36, blz.80e, v.].

⁸⁰ F.H. van der Burg e.a. [37, blz.20, 104/m107, 117].

⁸¹ M.A. Heldeweg [38, blz.5].

⁸² L.A. de Bleeck e.a. [39]: " Hoe het ook zij, in 1970 oordeelde de Hoge Raad dat plaats is voor een ingrijpen van de belastingrechter indien de inspecteur is gebleven binnen de door de wet gestelde grenzen, maar door de wijze waarop hij zijn bevoegdheden heeft gehanteerd, anderszins in strijd is gekomen met het recht doordat daarbij niet is gehandeld in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur welke daarbij moeten worden in acht genomen." (blz.202 t/m205)

⁸³ H.D. Stout [6, blz.74, 226, 231]: De belastingwetgeving is onder meer het resultaat van bestuurstechniek, respectievelijk van juridische technieken, waarbij het bestuur met de burger overlegt en met hem tot overeenstemming komt.

⁸⁴ Ch.J. Langereis [15]: "Voor zover de wet de bevoegdheden van de inspecteur niet uitdrukkelijk heeft vastgelegd heeft hij, uiteraard met inachtneming van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, aldus een ruime executieve bevoegdheid." (blz.265)

⁸⁵ Ch.J. Langereis [15, blz.267]. Bij het woord "inspecteur" wordt in dit onderzoek uitgegaan van het functionele begrip inspecteur in de betekenis die Ch.J. Langereis daaraan geeft. In deze betekenis vervullen vele belastingambtenaren de taak van inspecteur, zoals deze is terug te vinden in de wet.